

رابطه بین تخصص مالی کمیته حسابرسی و کیفیت اطلاعات حسابداری با نقش محیط اطلاعات داخلی

محمد کیامهر^۱ | غلامحسن زارع^۲ | پروانه صفری تپه کبودی^{۳*}

چکیده

هدف پژوهش حاضر بررسی رابطه بین کمیته حسابرسی و کیفیت اطلاعات حسابداری با نقش محیط اطلاعات داخلی شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران می باشد. به این منظور داده های ۱۱۰ شرکت از شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران که به روش حذف سیستماتیک انتخاب شده اند، طی دوره ۱۳۹۵ تا ۱۳۹۹ مورد مطالعه قرار گرفت. برای آزمون فرضیه ها نیز از مدل های رگرسیون چند متغیره با داده های ترکیبی استفاده شد. نتایج به دست آمده از فرضیه های پژوهش حاکی از آن بود که بین تخصص اعضای کمیته حسابرسی با کیفیت اطلاعات حسابداری رابطه منفی و معنادار دارد. همچنین، محیط اطلاعات داخلی موجب تعدیل رابطه تخصص مالی کمیته حسابرسی و کیفیت اطلاعات حسابداری می شود. واژه های کلیدی: تخصص مالی کمیته حسابرسی، کیفیت اطلاعات حسابداری، محیط اطلاعات داخلی.

^۱ استادیار رشته حسابداری مدیریت موسسه غیرانتفاعی زند شیراز، ایران

^۲ استادیار رشته حسابداری موسسه غیرانتفاعی زند شیراز، ایران.

^۳ نویسنده مسئول: دانشجوی کارشناسی ارشد رشته حسابداری مدیریت موسسه غیرانتفاعی زند شیراز /

مقدمه

امروزه اهمیت حاکمیت شرکتی قوی برای موفقیت شرکت‌ها با دیدگاه سهامداران مطابقت دارد (پاپ و همکاران^۱، ۲۰۰۳). این توجه می‌تواند ناشی از چندین شکست مهم شرکتی باشد که به ساختارهای حاکمیتی ضعیف مربوط می‌شود (گراندوری^۲، ۱۹۹۷). در واقع، حاکمیت شرکتی انعطاف‌پذیر و قوی، شفافیت خارجی فعالیت‌های شرکت‌ها و اعتماد عمومی را افزایش می‌دهد (لین و هوانگ^۳، ۲۰۱۰؛ بیسلند و همکاران^۴، ۲۰۱۵). در این راستا، کمیته‌های حسابرسی، بخش مهمی از یک مکانیزم حاکمیت شرکتی قوی شناخته شده‌اند که نقش‌های حیاتی در بهبود عملکرد حاکمیت شرکتی دارند (فلو و همکاران^۵، ۲۰۰۳؛ فولوپ^۶، ۲۰۱۹؛ اونچیو و همکاران^۷، ۲۰۲۰). به همین دلیل از سال ۱۹۹۲ به تمام شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار (به عنوان گامی اساسی در ارتقای استانداردهای حاکمیت شرکتی) توصیه شد، ویژگی‌های کمیته حسابرسی مناسب داشته باشند. برخی از ویژگی‌های حیاتی توصیه شده توسط حاکمیت شرکتی این است که کمیته‌های حسابرسی باید حداقل یک عضو با تجربه مالی داشته باشند، اعضای کمیته حسابرسی باید دارای مدیران غیرموظف با حداقل سه عضو باشند و حداقل یکی از اعضا دارای تخصص مالی باشد (العسی و همکاران^۸، ۲۰۲۰). همچنین تعداد جلسات باید حداقل سه جلسه در سال باشد. بنابراین داشتن هریک از این ویژگی‌ها باعث می‌شود اعضای کمیته حسابرسی مهارت‌های لازم برای مقابله با خطرات تقلب مختلف را داشته باشند و با روش‌های مربوط به حسابداری، حسابرسی و سیستم‌های کنترل داخلی آشنا باشند (لارنس و همکاران^۹، ۲۰۰۴) و بتوانند از این طریق نظارت را بر تولید اطلاعات حسابداری با کیفیت نشان دهند (سلطانان^{۱۰}، ۲۰۱۵). در واقع کیفیت اطلاعات حسابداری با افشای مناسب رویدادهای مالی در شرکت‌ها می‌تواند بستر لازم جهت نظارت بر فعالیت‌های مدیریتی را فراهم کند. این امر می‌تواند منجر به کاهش رفتار فرصت‌طلبانه مدیران شود؛ از این رو، مدیران می‌کوشند با شناسایی فرصت‌های سرمایه‌گذاری مناسب، کارایی سرمایه‌گذاری را بهبود بخشند. در این راستا، کمیته حسابرسی با افزایش کیفیت اطلاعات حسابداری، اطمینان بیشتر را برای استفاده کنندگان به ارمغان می‌آورند که می‌تواند ریسک اطلاعات نادرست را کاهش دهد و مدیران را به افزایش

¹ Paape et al

² Grandori

³ Lin & Hwang

⁴ Beisland et al

⁵ Felo et al

⁶ Fulop

⁷ Oncioiu et al

⁸ Al-Absy et al

⁹ Lawrence et al

¹⁰ Sultana

کارایی در سرمایه گذاری سوق دهند (عجم و لشکری، ۱۴۰۰). همان گونه که مطرح شد کمیته حسابرسی نقش مؤثری بر کیفیت اطلاعات حسابداری خواهد داشت؛ اما به نظر می رسد محیط اطلاعات داخلی با کیفیت منجر به تصمیم گیری بهتر مدیریت در رابطه بین کمیته حسابرسی و کیفیت اطلاعات حسابداری خواهد شد (نامکاورانی و همکاران^{۱۱}، ۲۰۲۱). اطلاعات داخلی با کیفیت از طریق فراهم کردن اطلاعات به موقع از وضعیت مالی شرکت برای مدیریت و حذف موانع بین چرخه های حسابداری تصمیم گیری مدیران را بهبود می بخشد (برازل و دانگ^{۱۲}، ۲۰۰۸). همچنین یک شرکت با اطلاعات داخلی با کیفیت، به موقع به اطلاعات دقیق و درست و همچنین افزایش شفافیت اطلاعات داخلی دسترسی دارد. کسب اطلاعات و یکپارچه کردن آن ها در یک محیط اطلاعات داخلی با کیفیت بیشتر است (هاج و همکاران^{۱۳}، ۲۰۰۴). علاوه بر این اطلاعات با توجه به نیازهای استفاده کنندگان، راهنمای مفیدی برای تصمیم گیری اقتصادی است (سدیدی و ابراهیمی درده، ۱۳۹۰). در واقع محیط اطلاعاتی داخلی شرکت متأثر از تصمیمات سرمایه گذاری شرکت، تصمیمات اختیاری افشای شرکت، تصمیمات پوشش میانجی اطلاعات و اقدامات سرمایه گذاران فردی در به دست آوردن اطلاعات خصوصی است. هر مشخصه ممکن است با توجه به استراتژی شرکت تغییر کند و در نتیجه بر نقش اعلامیه سود در اطلاع رسانی باورهای سرمایه گذاران و تغییر آن ها تأثیر بگذارد (فرناندو و همکاران^{۱۴}، ۲۰۱۶). در این خصوص سلطانا و ون در زان^{۱۵} (۲۰۱۳) معتقدند که ویژگی ترکیب کمیته حسابرسی و به موقع بودن گزارشگری مالی به عنوان یکی از ویژگی های کیفی اطلاعات حسابداری با کیفیت باعث می شود کیفیت اطلاعات مالی شرکت وضعیت و عملکرد اقتصادی را صادقانه و به موقع نشان دهد. پس به نظر می رسد کمیته حسابرسی علاوه بر ارتقای سطح کیفی مکانیزم حاکمیت شرکتی می تواند باعث افزایش کیفیت محیط اطلاعات داخلی شود، چراکه هرچه کیفیت اطلاعات در گزارشگری مالی بهبود یابد، عدم تقارن اطلاعاتی، هزینه سرمایه و هزینه های نمایندگی کاهش می یابد و شرکت عملکرد بهتری خواهد داشت (احتساب و همکاران، ۱۳۹۹). از این رو، این پژوهش درصدد است بررسی نماید آیا محیط اطلاعات داخلی اثر تعدیلی بر ارتباط بین کمیته حسابرسی و کیفیت اطلاعات حسابداری دارد؟ لذا با توجه به ضعف در شناسایی کمیته حسابرسی با تخصص مالی در برخی از شرکت های ایرانی، بررسی این پژوهش، مهم و ضروری است.

---

¹¹ Namakavarani et al

¹² Brzel & Dang

¹³ Hodge et al

¹⁴ Fernando et al

¹⁵ Sultana et al

مبانی نظری

کمیته حسابرسی عملیات حسابرسی را انجام نمی‌دهد، بلکه با تأکید بر روی مسئولیت‌ها و منابع مورد نیاز حسابرسی، اجرای فرایند حسابرسی را تسهیل می‌بخشد (لایوینگستون^{۱۶}، ۲۰۰۳). از دیدگاه تئوری نمایندگی، تشکیل کمیته حسابرسی ابزاری برای کاهش هزینه‌های نمایندگی و بهبود کنترل‌های داخلی، و وسیله نظارتی اثربخش برای بهبود روابط نمایندگی است (سلیمانی و مقدسی، ۱۳۹۳). همچنین در شرکت‌هایی که کمیته حسابرسی آن‌ها عملکرد و اثربخشی بالاتری دارد، سطح و شدت مشکل نمایندگی کمتر است (دی، ۲۰۰۸). به اعتقاد داغانی و احمدخان بیگی (۱۳۹۶) به وجود آمدن کمیته حسابرسی، بر ایجاد ارتباط مناسب بین هیئت‌مدیره، حسابرسان مستقل و حسابرسان داخلی شرکت کمک شایانی شده است. اعضای این کمیته با هیئت‌مدیره که مسئول حفظ منافع سهام‌داران است، همکاری داشته و بر کیفیت و مطلوبیت صورت‌های مالی، اجرای بهینه فرآیند حسابرسی، کنترل داخلی و نیز فرآیند گزارشگری مالی نظارت می‌کند. با برقراری ارتباط بین حسابرسان مستقل، کمیته حسابرسی و هیئت‌مدیره، کیفیت گزارشگری مالی شرکت بهبود خواهد یافت (داغانی و احمدخان بیگی، ۱۳۹۶). پس یکی از وظایف ضروری کمیته حسابرسی بررسی اطلاعات مالی و کنترل رفتار مدیریت در امور جاری است. همچنین به عنوان مکانیزم کنترلی باهدف کاهش عدم تقارن اطلاعاتی بین اعضای داخلی و خارجی هیئت‌مدیره در نظر گرفته می‌شود. بنابراین، از نظر حسابداری، تشکیل کمیته حسابرسی کیفیت و صحت اطلاعات مالی را بهبود می‌بخشد و اطمینان می‌دهد که پاسخگویی مقامات به گزارش و افشا نظارت و کنترل می‌شود (تختایی و همکاران^{۱۷}، ۲۰۱۱). به عبارت بهتر، حضور اعضای متخصص در حوزه حسابداری یا مالی در میان اعضای کمیته حسابرسی، احتمال افشای صورت‌های نادرست در صورت‌های مالی را افزایش می‌دهد، زیرا این افراد برای حفظ شهرت خود ملزم به رعایت اصول اخلاقی هستند. بنابراین حضور اعضای متخصص در کمیته حسابرسی می‌تواند به نظارت مؤثرتر بر شرکت‌ها منجر شود. در نتیجه، ما انتظار داریم که بین تخصص اعضای کمیته حسابرسی در زمینه‌های مالی، حسابداری، حسابرسی و افشای داوطلبانه اخلاقی رابطه مستقیم وجود داشته باشد (عثمان و همکاران^{۱۸}، ۲۰۱۴). البته لازم به ذکر است که تخصص حسابداری یا مالی برای همه اعضای کمیته ضروری نیست، زیرا کمیته می‌تواند از مشاوران در زمینه‌های تخصصی استفاده کند. با این وجود، اعضای کمیته باید بتوانند سؤالات درستی را مطرح کنند. مجدداً لازم است حداقل یکی از اعضای کمیته حسابداری یا مدیریت مالی متخصص در افزایش اثربخشی و کیفیت عملکرد باشد و از تمامی رویدادها و تغییرات در

¹⁶ Livingston

¹⁷ Takhtayi et al

¹⁸ Othman et al

فرآیندها و الزامات گزارشگری مطلع باشد (نامکاورانی و همکاران، ۲۰۲۱). اما برخی شرایط در محیط گزارش دهی می تواند ارزیابی مستقیم کیفیت اطلاعات توسط کاربران را دشوار کند. تقاضا برای حسابرسی در فرآیند گزارشگری که تحت شرایط تضاد منافع، پیامدهای اقتصادی مهم، پیچیدگی فعالیت های اقتصادی و دسترسی غیرمستقیم انجام می شود، قابل توجه است. تضاد منافع بین دو گروه مالکان و مدیران شرکت ها، حیاتی ترین توجه برای حسابرسی است. اگر تضاد منافع بین دو گروه وجود نداشته باشد، تقاضا برای خدمات حسابرسی به میزان قابل توجهی کاهش می یابد. تضاد منافع، انجام خدمات حسابرسی توسط فردی از هر دو طرف را اجباری می کند. ترجیحاً یکی از خصوصیات اساسی حسابرس استقلال وی باشد. به گفته حداد و همکاران^{۱۹} (۲۰۲۱)، هر عضو کمیته حسابرسی مستقل نامیده می شود که هیچ ارتباط شخصی یا مالی با شرکت یا مدیران اجرایی ندارد. او همچنین معتقد است که وقتی کمیته حسابرسی مستقل باشد، خطر تقلب کاهش می یابد. هر چه استقلال اعضای کمیته حسابرسی بیشتر باشد، درک بهتری از اجرای موفقیت آمیز توصیه های حسابرسی داخلی دارند. در حقیقت، کمیته حسابرسی قرار است واکنش مدیریت به توصیه ها و یافته های حسابرسی داخلی را بررسی و نظارت کند. به طور مشابه، این تصور وجود دارد که اجرای توصیه های حسابرسی داخلی زمانی بیشتر است که در بین اعضای کمیته حسابرسی تخصص بیشتری وجود داشته باشد یا هنگامی که اعضای کمیته جلسات مکرری دارند (الزبان و ساوان^{۲۰}، ۲۰۱۵). با توجه به مطالب می توان نتیجه گرفت که با تکامل کمیته حسابرسی، تحقیقات دانشگاهی به دنبال درک سودمندی از تأثیر ویژگی های کمیته حسابرسی بر کیفیت اطلاعات حسابداری هستند (هریس و ویلیامز^{۲۱}، ۲۰۲۰؛ ذوالفیکار و همکاران^{۲۲}، ۲۰۲۰؛ حداد و همکاران ۲۰۲۱) و بسیاری از این تحقیقات به دلیل ظهور مقررات نظارتی افزایش یافته است. اما به نظر می رسد یکی از عوامل حیاتی مؤثر بر کیفیت اطلاعات حسابداری، کیفیت اطلاعات داخلی است (نامکاورانی و همکاران، ۲۰۲۱). کیفیت اطلاعات داخلی به حوزه های اطلاق می شود که صورت های مالی شرکت وضعیت و عملکرد اقتصادی را در یک دوره نشان می دهد و به موقع و صادقانه ارائه می شود. از سوی دیگر این اطلاعات نقش حیاتی در توسعه و پیشبرد اهداف جوامع دارد. بازار سرمایه نیز مبتنی بر اطلاعات است. اطلاعات مالی (به عنوان مبنای اولیه تصمیمات اقتصادی) باید شفاف، آگاهانه و قابل مقایسه باشد. همچنین این اطلاعات باید به صورت یکپارچه و شفاف ارائه شود و عملکرد مناسب بازار سرمایه را هموار کرده و اعتماد سرمایه گذاران را جلب کند. پس تصمیم گیری صحیح در

---

¹⁹ Haddad et al

²⁰ Alzeban et al

²¹ Harris et al

²² Zulfikar et al

بازار سرمایه منوط به انتشار به موقع، مرتبط، قابل اعتماد و قابل فهم اطلاعات است که خود مستلزم پیش شرط‌هایی از جمله وجود سیستم کنترل داخلی قوی است. معیار تجدید ارائه صورت مالی می‌تواند کیفیت اطلاعات داخلی را در سطح گزارشگری مالی شرکت‌ها اندازه‌گیری کند. تجدید ارائه مالی به معنای ارائه مجدد اطلاعات مالی سال گذشته برای تصحیح اطلاعات نادرست یا افزایش قابلیت مقایسه، یکی از پدیده‌های رایج در ایران و سایر کشورها است. بر اساس مفاهیم نظری گزارشگری مالی در ایران، اطلاعات مربوطه بر تصمیمات اقتصادی استفاده‌کنندگان در ارزیابی رویدادهای گذشته، حال یا آتی و یا اعتبار یا تصحیح ارزیابی‌های گذشته آن‌ها تأثیر می‌گذارد. به عبارت دیگر، زمانی که واحد تجاری صورت‌های مالی خود را تجدید می‌کند، حداقل یک سال پس از دریافت تصمیمات اقتصادی مربوطه، اطلاعات صحیح را در اختیار کاربران قرار می‌دهد. این تأخیر ارزش پیش‌بینی و اعتبار سنجی اطلاعات را کاهش می‌دهد. بنابراین، ویژگی مرتبط بودن اطلاعات آسیب می‌بیند. مفاهیم نظری گزارشگری مالی ایران نیز بیان می‌کند که اطلاعات باید قابل اعتماد باشد تا مفید باشد. اطلاعات قابل اعتماد شامل مواردی است که عاری از اشتباه و تمایلات جانب‌دارانه هستند و صادقانه آنچه را که ادعا می‌کند نشان می‌دهد. ویژگی اطلاعات بر ویژگی‌های بیان صادقانه، محتوا بر ترجیح شکل، عینیت، احتیاط و کامل بودن متکی است. وقتی اطلاعات به دلیل بازسازی نادرست ارائه می‌شود، به‌طور ضمنی به این معنی است که اطلاعات دوره قبل بدون اشتباه بوده است. تکرار ارائه صورت‌های مالی در دوره‌های مختلف نیز این تفکر را تقویت می‌کند که اطلاعات عاری از تمایلات جانب‌دارانه نیست. بنابراین یکی از پیامدهای منفی تجدید ارائه مالی، تأثیر منفی آن بر اتکا به صورت‌های مالی است. از سوی دیگر ارقام مندرج در صورت‌های مالی به ویژه رقم سود دارای پیامدهای مالی است. این ارقام مبنایی برای تقسیم سود بین سهامداران، محاسبه دستمزد مدیران و پرداخت مالیات است. همچنین اطلاعات صورت‌های مالی می‌تواند در تصمیم‌گیری‌های سرمایه‌گذاران و اعتباردهندگان مؤثر باشد. از این رو، ارائه نادرست اطلاعات حسابداری می‌تواند منجر به تغییر ناعادلانه در منافع ذینفعان شود. بر این اساس، صورت‌های مالی بدون اصلاح را می‌توان یکی از مهم‌ترین معیارهای ارزیابی کیفیت اطلاعات داخلی دانست (امیرآزاد و همکاران، ۱۳۹۷).

پیشینه پژوهش

با توجه به مطالب مطرح شده، پژوهشی که به صورت مستقیم به بررسی رابطه بین تخصص مالی کمیته حسابرسی و کیفیت اطلاعات حسابداری با نقش محیط اطلاعات داخلی به طور همزمان پرداخته باشد، مشاهده نشده است. با این وجود، در ادامه به بیان پاره‌ای از پژوهش‌های تجربی پرداخته می‌شود که در این زمینه انجام شده و به نحوی با موضوع پژوهش ارتباط پیدا می‌کنند.

افزون بر این، برخی از پژوهش ها به منظور ایجاد پشتوانه برای به کارگیری متغیرهای این پژوهش بیان شده است.

عجم و لشگری (۱۴۰۰)، به بررسی تأثیر کیفیت اطلاعات حسابداری بر عملکرد سرمایه گذاری با متغیر تعدیل گر کیفیت حسابرسی شرکت پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران پرداختند. نتایج پژوهش بیانگر آن بود که کیفیت اطلاعات حسابداری منجر به بهبود کارایی سرمایه گذاری و کاهش سرمایه گذاری بیشتر از حد و کمتر از حد می شود؛ همچنین تخصص حسابرس منجر به افزایش اثر مثبت کیفیت اطلاعات حسابداری بر عملکرد سرمایه گذاری می شود و ناکارایی سرمایه گذاری را کاهش می دهد؛ بنابراین می توان کیفیت اطلاعات حسابداری و حسابرسی را به عنوان متغیرهای مهم در افزایش کارایی سرمایه گذاری قلمداد کرد.

احتساب و همکاران (۱۳۹۹)، به بررسی نقش تعدیل کنندگی مالکیت خانوادگی بر رابطه بین ویژگی های کمیته حسابرسی و کیفیت اطلاعات حسابداری در شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران پرداختند. نتایج پژوهش بیانگر آن بود که ویژگی های کمیته حسابرسی (شامل: اندازه کمیته حسابرسی، استقلال کمیته حسابرسی، تخصص مالی کمیته حسابرسی) بر کیفیت اطلاعات حسابداری تأثیر معناداری دارد. همچنین مالکیت خانوادگی تأثیر اندازه کمیته حسابرسی بر کیفیت اطلاعات حسابداری را تعدیل می کند. مالکیت خانوادگی تأثیر استقلال کمیته حسابرسی بر کیفیت اطلاعات حسابداری را تعدیل می کند. مالکیت خانوادگی تأثیر تخصص مالی کمیته حسابرسی بر کیفیت اطلاعات حسابداری را تعدیل می کند.

کرمی و همکاران (۱۳۹۹)، به بررسی اثر کیفیت محیط اطلاعات داخلی بر اجتناب مالیاتی در شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران پرداختند. نتایج پژوهش بیانگر آن بود که زمانی که برای اندازه گیری کیفیت محیط اطلاعات داخلی از معیار «دقت پیش بینی مدیریت» استفاده می شود، محیط های اطلاعاتی داخلی با کیفیت تر با ریسک مالیاتی کمتری مواجه شدند. اما زمانی که از معیار «عدم تجدید ارائه صورت های مالی» استفاده گردید، هیچ رابطه معناداری بین کیفیت محیط اطلاعات داخلی و ریسک مالیاتی ملاحظه نگردید.

بولو و همکاران (۱۳۹۹)، به بررسی تأثیر کیفیت اطلاعات حسابداری بر هزینه حقوق صاحبان سهام شرکت ها با توجه به نقش عدم تقارن اطلاعاتی و قابلیت مقایسه صورت های مالی شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران پرداختند. نتایج پژوهش بیانگر آن بود که کیفیت اطلاعات حسابداری بر هزینه حقوق صاحبان سهام تأثیر معکوس دارد؛ به نحوی که هرچه کیفیت اطلاعات حسابداری بالاتر باشد، هزینه حقوق صاحبان سهام کاهش می یابد؛ و بالعکس. هم چنین، عدم تقارن اطلاعاتی ارتباط مستقیمی با این تأثیر دارد. اما تأثیر هم زمان قابلیت مقایسه

صورت‌های مالی و عدم تقارن اطلاعاتی بر تأثیر کیفیت اطلاعات حسابداری بر هزینه حقوق صاحبان سهام مورد تأیید نمی‌باشند.

امیرآزاد و همکاران (۱۳۹۷)، به بررسی مدل جامع عوامل مؤثر بر کیفیت گزارشگری مالی در ایران به روش نظریه‌پردازی زمینه بنیان پرداختند. نتایج پژوهش بیانگر آن بود که هزینه‌های سیاسی، فشار بازار سرمایه، اجتناب مالیاتی، معامله با اشخاص وابسته، عدم تقارن اطلاعاتی، شرایط قراردادهای وام، انگیزه پاداش مدیران و رقابت در بازار بر کیفیت گزارشگری مالی مؤثر هستند.

آدامز و ژو (۲۰۲۲)، به بررسی رابطه بین حسابرسان اجزای بی‌تجربه و عدم تقارن اطلاعات داخلی شرکت‌های چندملیتی پرداختند. نتایج پژوهش بیانگر آن بود که صادرکنندگان کمیسیون بورس و اوراق بهادار آمریکا با مشارکت حسابرسان بی‌تجربه، عدم تقارن اطلاعات داخلی بالاتر و کارایی تخصیص سرمایه داخلی پایین‌تری دارند. در مجموع، کیفیت حسابرسی نه تنها برای کاربران خارجی صورت‌های مالی شرکت، بلکه برای کاربران داخلی آن نیز اهمیت دارد.

افریزال و همکاران (۲۰۲۲)، به بررسی تأثیر ویژگی‌های کمیته حسابرسی مؤثر بر به‌موقع بودن گزارش حسابرسی در اندونزی پرداختند. نتایج پژوهش بیانگر آن بود که اندازه کمیته حسابرسی و تخصص مالی به‌طور قابل توجهی با به‌موقع بودن گزارش حسابرسی مرتبط نیست، در حالی که فراوانی جلسات تأثیر قابل توجهی بر آن دارد. همچنین اثربخشی کمیته حسابرسی به وقوع ارتباط بین اعضا بستگی دارد. هرچه جلسات کمیته حسابرسی بیشتر باشد، ارتباط آن‌ها مؤثرتر خواهد بود.

ایندیرا و همکاران (۲۰۱۹)، به بررسی رابطه بین اثربخشی کمیته حسابرسی و حق‌الزحمه حسابرسی در اندونزی پرداختند. نتایج پژوهش بیانگر آن بود که افزایش تعداد اعضای کمیته حسابرسی مستقل کیفیت گزارشگری بالاتری را ایجاد می‌کند و بنابراین آن‌ها تمایل به انتخاب یک حسابدار عمومی معتبر دارند. ثانیاً، تکرار جلسات آن تأثیر مثبتی بر حق‌الزحمه حسابرسی دارد.

علی و همکاران (۲۰۱۸)، به بررسی تأثیر اثربخشی کمیته حسابرسی بر حق‌الزحمه حسابرسی و حق‌الزحمه خدمات غیر حسابرسی پرداختند. نتایج پژوهش بیانگر آن بود که اثربخشی کمیته حسابرسی تأثیر مثبت و معناداری بر حق‌الزحمه حسابرسی و حق‌الزحمه خدمات غیر حسابرسی دارد. همچنین کمیته‌های حسابرسی مؤثر می‌توانند حسابرسان را پاسخگو نگه‌دارند که در نتیجه کیفیت حسابرسی بهتر و در نتیجه هزینه‌های حسابرسی بالاتر خواهد بود.

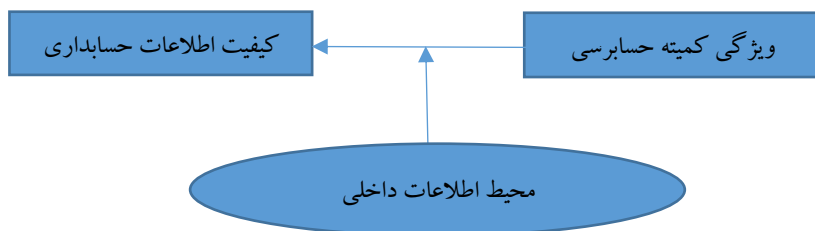
جانواتی و ویریانینگروم (۲۰۱۸)، به بررسی تأثیر ویژگی‌های کمیته حسابرسی (تخصص کمیته حسابرسی، فراوانی جلسات کمیته حسابرسی و استقلال کمیته حسابرسی) بر گزارش‌های

یکپارچه شرکت های تولیدی فهرست شده در بورس های ژوهانسبورگ پرداختند. نتایج پژوهش بیانگر آن بود که سطح گزارش های یکپارچه شرکت ها ۷۰ درصد از کل موارد مورد نیاز را برآورده می کند. علاوه بر این، تخصص کمیته حسابرسی و فراوانی جلسات کمیته حسابرسی بر سطح گزارش های یکپارچه تأثیر مثبت دارد.

گالمور و لابرو (۲۰۱۴)، به بررسی تأثیر کیفیت اطلاعات داخلی بر اجتناب مالیاتی پرداختند. نتایج پژوهش بیانگر آن بود که محیط اطلاعات داخلی شرکت برای درک نتایج اجتناب مالیاتی آن مهم است.

با توجه به مطالب مطرح شده، مدل مفهومی به شرح زیر است:

فرضیه های پژوهش

این پژوهش شامل دو فرضیه به شرح زیر است:

فرضیه اصلی (۱): بین تخصص مالی کمیته حسابرسی و کیفیت اطلاعات حسابداری شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار رابطه معناداری وجود دارد.

فرضیه اصلی (۲): محیط اطلاعات داخلی بر رابطه بین تخصص مالی کمیته حسابرسی و کیفیت اطلاعات حسابداری شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تأثیر معناداری وجود دارد.

جامعه و نمونه آماری

جامعه آماری این پژوهش شامل اطلاعات مالی کلیه شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران در بازه زمانی ۱۳۹۵ تا ۱۳۹۹ می باشند. براساس شرایط زیر شرکت های عضو نمونه به صورت حذفی از بین شرکت های عضو جامعه آماری مد نظر قرار گرفته شده اند:

۱. شرکت های نمونه جزء بانک ها و مؤسسات مالی (شرکت های سرمایه گذاری، واسطه گری مالی، شرکت های هلدینگ و لیزینگها) نباشند؛ زیرا افشای اطلاعات مالی و ساختارهای راهبردی شرکتی در آنها متفاوت است.
۲. سال مالی شرکت ها منتهی به پایان اسفندماه هر سال باشد.
۳. طی سال های ۱۳۹۵ تا ۱۳۹۹ تغییر سال مالی نداشته باشد.
۴. تا پایان سال مالی ۱۳۹۴ در بورس اوراق بهادار تهران پذیرفته باشند.

۵. در دوره زمانی موردنظر از بورس اوراق بهادار تهران خارج نشده باشند.
  ۶. اطلاعات مالی موردنیاز این پژوهش از جمله ارتباطات سیاسی شرکت‌ها به همراه یادداشت‌های توضیحی به‌منظور استخراج داده‌های موردنیاز در دسترس باشد.
- با اعمال شرایط فوق تعداد جامعه آماری در دسترس به ۱۱۰ شرکت پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تقلیل یافته و در نهایت به‌عنوان نمونه انتخاب شده‌اند.

ابزارها، روش‌های گردآوری و تجزیه و تحلیل داده‌ها

در پژوهش حاضر، جهت گردآوری مبانی نظری، ادبیات موضوع و مباحث تئوریک پژوهش از منابع کتابخانه‌ای (کتاب، مقالات و مجلات موجود)، پایان‌نامه‌ها، نشریات معتبر بین‌المللی که به‌صورت آنلاین در پایگاه‌های اینترنتی موجود بوده و سایر پایگاه‌های علمی معتبر استفاده شده و همچنین، جهت گردآوری داده‌های مورد نیاز برای انجام این پژوهش نیز، از صورت‌های مالی و گزارش‌های هیئت‌مدیره شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، داده‌های موجود در سایت کدال و نرم‌افزار ره‌آورد نوین بهره گرفته شده است. به همین منظور ابتدا داده‌های جمع‌آوری شده از طریق نرم‌افزار اکسل طبقه‌بندی و سپس با کمک نرم‌افزارهای *Eviews7* و *Stata 14* تجزیه و تحلیل نهایی صورت گرفته است.

روش پژوهش

پژوهش حاضر از نوع پژوهش‌های پس‌رویداری می‌باشد و از نظر هدف کاربردی است. با توجه به این که داده‌های پژوهش بدون دخالت محقق گردآوری شده از نوع پژوهش‌های نیمه تجربی قلمداد می‌شود و به جهت تجزیه و تحلیل روابط بین متغیرها از نوع پژوهش توصیفی-همبستگی می‌باشد.

متغیرهای پژوهش و نحوه اندازه‌گیری آن‌ها

متغیر مستقل پژوهش حاضر تخصص مالی کمیته حسابرسی است. برای اینکه کمیته حسابرسی مؤثر باشید، اعضای کمیته حسابرسی نیاز دارند تا موضوعات متنوع مالی و عملیاتی را که مدیریت شرکت با آن روبه‌رو می‌شود، درک کنند. از این‌رو، کمیته بلو ریون^{۲۳} (۲۰۰۰)، تخصص و دانش مالی^{۲۴} را داشتن توانایی لازم برای مطالعه و درک صورت‌های مالی اساسی تعریف کرده است (رضازاده و همکاران، ۱۳۹۶). این متغیر یک متغیر مجازی است به صورتی که اگر نسبت

²³ Braiotta

²⁴ Financial literacy

اعضای کمیته حسابرسی دارای تخصص مالی و حسابداری به کل اعضای کمیته حسابرسی شرکت t در دوره t بیش از ۵۰٪ باشد، به آن عدد یک تعلق می گیرد و در غیر این صورت عدد صفر برای آن منظور می شود (آپوهامی و تاشاکر^{۲۵}، ۲۰۱۷).

متغیر وابسته پژوهش حاضر کیفیت اطلاعات حسابداری می باشد. بخش عمده ای از ادبیات موجود در حوزه تحقیقات حسابداری اشاره دارند که اطلاعات حسابداری، نقشی حیاتی در کاهش مشکلات نمایندگی ایفا می کند. به علاوه اطلاعات حسابداری به عنوان منبعی مهم برای اطلاعات خاص شرکت برای ایفای وظیفه نظارتی بازار سهام ضروری است. کیفیت بالای صورت های مالی از طریق افزایش قابلیت اعتماد، تصمیمات مفیدتر و منعکس کردن اصول اقتصادی اساسی شرکت ها به استفاده کنندگان کمک می کند. کیفیت اطلاعات حسابداری به گزارش ارقام مفید، سطح افشا و سطح پذیرش اصول پذیرفته شده حسابداری مربوط است (خلیل پور و همکاران، ۱۳۹۸). اما در این پژوهش کیفیت اطلاعات حسابداری، همانند مطالعه ی فرانسیس و همکاران (۲۰۰۵)، وردی (۲۰۰۶)، عرب مازار یزدی (۱۳۷۴)، نوروش و همکاران (۱۳۸۵) و عرب مازار یزدی و طالبان (۱۳۸۷) این گونه تعریف و در نظر گرفته شده است:

کیفیت اطلاعات حسابداری به عنوان دقتی است که گزارشگری مالی در بیان اطلاعات حسابداری و در ارتباط با عملیات شرکت، به ویژه جریان های نقدی مورد انتظار دارد و به منظور آگاهی سرمایه گذاران ارائه می شود. همانند بسیاری از مطالعات که از معیار کیفیت اقلام تعهدی برای اندازه گیری کیفیت اطلاعات حسابداری استفاده کرده اند، در این پژوهش نیز از این معیار استفاده شده است. کیفیت اقلام تعهدی مبتنی بر این ایده است که تعهدات، آگاهی دهندگی سودها را با هموار کردن نوسانات موقتی در جریان های نقدی بهبود می بخشد و همانند آنچه در مطالعات دیچو و دایچو (۲۰۰۲) اندازه گیری شده است، در این پژوهش نیز اندازه گیری می شود. این مدل به شرح زیر است:

مدل دیچو و دایچو (۲۰۰۲):

$$\frac{TCA_{j,t}}{Assets_{j,t}} = \varphi_{0,j} + \varphi_{1,j} \frac{CFO_{j,t-1}}{Assets_{j,t}} + \varphi_{2,j} \frac{CFO_{j,t}}{Assets_{j,t}} + \varphi_{3,j} \frac{CFO_{j,t+1}}{Assets_{j,t}} + v_{j,t}$$

متغیرهای موجود در این مدل با حذف اندیس های شرکت و زمان، بدین شرح است:

TCA : اقلام تعهدی جاری

CFO : جریان نقدی عملیاتی

$Assets$: میانگین جمع دارایی ها

مدل فوق با استفاده از سری زمانی داده‌های یک دوره ۵ ساله‌ی چرخشی یا غلتان، برای هر شرکت در هر سال برآورد می‌شود. این برآوردها منجر به ۵ باقیمانده (خطا) برای هر شرکت در هر سال $v_{j,t}$ ، t و ... و $t=4$ شده است که بر مبنای آن‌ها، کیفیت اقلام تعهدی به شرح زیر اندازه‌گیری شده است:

رابطه (۱):

$$Accrual\ Quality_{j,t} = \delta(v_{j,t})$$

یعنی این که، کیفیت اقلام تعهدی برابر است با انحراف معیار باقیمانده‌های برآوردی شرکت j در سال t ؛ مقادیر زیاد (کم) $Accrual\ Quality$ بیان‌گر کیفیت پایین (بالا) اقلام تعهدی و در نتیجه کیفیت پایین (بالا) اطلاعات حسابداری است. در این پژوهش، فرض بر این است که هرچه مقدار به دست آمده برای $Accrual\ Quality$ بزرگ‌تر باشد، نتایج نامطلوب‌تر است.

نکته‌ای که در این مدل باید در نظر گرفته شود، نحوه‌ی محاسبه‌ی جریان نقدی عملیاتی است. جریان نقدی عملیاتی مورد استفاده در این پژوهش، به دلیل مطالعه‌ی ویژگی‌های سود خالص (و نه ویژگی‌های سود عملیاتی) بر اساس الزامات مقرر در بیانیه‌ی شماره‌ی ۹۵ استانداردهای حسابداری مالی آمریکا محاسبه شده است. از آن‌جا که در ایران صورت جریان وجوه نقد از سال ۱۳۹۵ توسط شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران ارائه شده و در سال‌های قبل از آن، به این صورت ارائه نمی‌شد، از این‌رو، برای محاسبه‌ی جریان نقد عملیاتی برای سال‌های قبل از ۱۳۹۵ از رابطه‌ی زیر استفاده شده است:

رابطه‌ی (۲):

$$CFO_{j,t} = NI_{j,t} - \Delta CA_{j,t} + \Delta CL_{j,t} + \Delta Cash_{j,t} - \Delta STDEBT_{j,t}$$

به طوری که:

$NI_{j,t}$	سود خالص شرکت j در سال‌های t و $t-1$
$rCA_{j,t}$	خالص تغییرات در دارایی‌های جاری شرکت j در سال‌های t و $t-1$
$rCL_{j,t}$	خالص تغییرات در بدهی‌های جاری شرکت j در سال‌های t و $t-1$
$rCash_{j,t}$	خالص تغییرات در وجوه نقد و سرمایه‌گذاری کوتاه‌مدت شرکت j در سال‌های t و $t-1$
$rSTDEBT_{j,t}$	خالص تغییرات در بدهی‌های غیر عملیاتی کوتاه‌مدت (سود سهام و حصه‌ی جاری بدهی‌های بلندمدت) شرکت j در سال‌های t و $t-1$

همچنین برای سال‌های ۱۳۹۵ تا ۱۳۹۹ نیز جریان‌های نقدی عملیاتی از صورت جریان وجوه نقد استخراج شده است. لازم به توضیح است که به دلیل گزارشگری بخشی از اجزای جریان نقدی عملیاتی در بخش‌های مختلف صورت جریان وجوه نقد (نظیر مالیات و هزینه‌های مالی) بر اساس

استاندارد حسابداری ملی شماره ۲ (لازم الاجرا از سال ۱۳۷۸) برای سال های ۱۳۹۵ تا ۱۳۹۹، جریان نقدی عملیاتی برای سال های یادشده به شرح زیر محاسبه شده است:

جریان نقدی عملیاتی مورد نظر در این پژوهش برابر است با جریان نقدی عملیاتی طبق صورت جریان وجوه نقد به اضافه ی جریان نقد مرتبط با بازده سرمایه گذاری ها و سود پرداختی بابت تأمین مالی به اضافه ی سود سهام پرداخت شده منهای جریان نقدی مرتبط با مالیات.

متغیر تعدیلی: متغیر کیفیت محیط اطلاعات داخلی در این پژوهش از متغیر عدم تجدید ارائه صورت های مالی استفاده شده است. تجدید ارائه صورت های مالی که به دلیل اصلاح اشتباهات با اهمیت سنوات قبل و تغییر اصول و روش های پذیرفته شده حسابداری رخ می دهد؛ از نگاه سرمایه گذاران نه تنها بیانگر مشکلات عملکرد دوره گذشته است، بلکه نوعی پیش بینی مشکلات آتی برای شرکت و مدیریت آن نیز محسوب می شود و موجب سلب اطمینان سرمایه گذاران نسبت به اعتبار و شایستگی مدیریت و تأثیر بر کیفیت سودهای گزارش شده می شود. خانلری و سهرابی (۱۳۹۲) به بررسی ماهیت بخشی از دلایل تجدید ارائه صورت های مالی در شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران پرداخته اند و عمده تعدیلات سنواتی را ناشی از اصلاح اشتباهات با اهمیت دانسته اند. در سال ۱۳۸۷ یکی از بزرگ ترین شرکت های خودروساز کشور علیرغم سودآوری در سال مالی ۱۳۸۷ تعدیل سنواتی که انجام داد سود قابل تخصیص را کاهش داد و هیچ گونه سودی به سهامداران تخصیص نداد. ارزش بازار سهام این شرکت در آن مقطع معادل ۱۰ درصد ارزش بازار بورس تهران بوده است این موضوع موجب سؤالات جدی برای سهامداران شرکت شده بود.

تجدید ارائه در مورد افزایش ریسک اطلاعات شرکت تجدید ارائه کننده ناشی از کاهش اعتبار صورت های مالی و کیفیت پایین حسابداری؛ هشدار می دهد. همچنین تجدید ارائه ها ممکن است به سرمایه گذاران در مورد وخیم تر شدن احتمالی وضعیت اقتصادی شرکت تجدید ارائه کننده هشدار دهند. (برگر و همکاران، ۱۹۹۷). به طور کلی، به نظر می رسد شرکت هایی که صورت های مالی آن ها کمتر تجدید ارائه شده است، از کیفیت محیط اطلاعات داخلی بالاتری برخوردارند زیرا به نظر می رسد که مهم ترین دلیل تجدید ارائه صورت های مالی ناقص بودن اطلاعات است، لذا شرکت هایی که کیفیت محیط اطلاعات داخلی در آن ها بالاتر است، احتمالاً خطای تجدید ارائه در آن ها کمتر خواهد بود (گالمور و لاپرو، ۲۰۱۴).

برای محاسبه عدم تجدید ارائه صورت های مالی از یک متغیر مجازی استفاده شده است و به این صورت محاسبه می شود که اگر صورت های مالی شرکت (در اینجا صورت سود و زیان) تجدید ارائه نشده باشند عدد یک و در غیر این صورت (صورت های مالی تجدید ارائه شده باشند) عدد

صفر اختیار خواهد کرد. در واقع، شرکت‌هایی که صورت‌های مالی خود را کمتر تجدید ارائه کرده‌اند، محیط اطلاعات داخلی با کیفیت تری داشته‌اند.

متغیرهای کنترلی

اهرم مالی (LEV): برای محاسبه اهرم مالی از نسبت ارزش دفتری مجموع بدهی‌ها به ارزش دفتری مجموع دارایی‌ها شرکت i در پایان دوره زمانی t استفاده می‌شود.

اندازه شرکت (Size): برای محاسبه متغیر اندازه شرکت از معیارهایی نظیر لگاریتم طبیعی فروش شرکت i در پایان دوره زمانی t استفاده می‌شود.

بازده دارایی‌ها (ROA): برای محاسبه متغیر بازده دارایی‌ها از سود قبل از مالیات و هزینه بهره (سود خالص عملیاتی) به میانگین مجموع دارایی‌ها شرکت i در پایان دوره زمانی t استفاده می‌شود.

الگو پژوهش

براساس فرضیه‌های پژوهش، الگوهای زیر طراحی شده است:

الگو فرضیه اول پژوهش:

$$PV_{i,t} = \beta_0 + \beta_1 Finance_{i,t} + \beta_2 LEV_{i,t} + \beta_3 Size_{i,t} + \beta_4 ROA_{i,t} + \varepsilon_{i,t}$$

الگو فرضیه دوم پژوهش:

$$PV_{i,t} = \beta_0 + \beta_1 Finance_{i,t} + \beta_2 MFA_{i,t} + \beta_3 Finance_{i,t} \times MFA_{i,t} + \beta_4 LEV_{i,t} + \beta_5 Size_{i,t} + \beta_6 ROA_{i,t} + \varepsilon_{i,t}$$

آمار توصیفی مربوط به متغیرهای پژوهش

قبل از اینکه به آزمون فرضیه‌های پژوهش پرداخته شود، در جدول (۲) شاخص‌های توصیفی متغیرهای پژوهش به صورت خلاصه مورد بررسی قرار می‌گیرد:

جدول (۲): آمار توصیفی متغیرهای پژوهش

نام متغیرها	کیفیت اطلاعات حسابداری	تخصص مالی کمیته حسابرسی	محیط اطلاعات داخلی	اهرم مالی	اندازه شرکت	بازده دارایی
میانگین	-۰/۰۰۸	۰/۹۴۲	۰/۸۹۱	۰/۵۲۸	۱۵/۱۲۰	۰/۱۶۳
میانه	-۰/۰۱۰	۱/۰۰۰	۱/۰۰۰	۰/۵۲۰	۱۴/۷۸۰	۰/۱۳۴
حداکثر	۰/۵۳۵	۱/۰۰۰	۱/۰۰۰	۱/۲۷۴	۲۰/۷۶۹	۰/۸۳۰
حداقل	-۰/۳۲۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۳۱	۱۱/۷۶۳	-۰/۴۰۴

۰/۱۶۶	۱/۶۱۵	۰/۲۱۹	۰/۳۱۲	۰/۲۳۴	۰/۰۹۵	انحراف معیار
۰/۴۷۹	۱/۰۰۷	۰/۱۶۶	-۲/۵۰۸	-۳/۷۷۵	۰/۳۸۹	چولگی
۳/۷۰۴	۴/۰۹۷	۲/۸۹۹	۷/۲۸۹	۱۵/۲۴۹	۵/۹۵۳	کشیدگی

برآورد مدل و آزمون فرضیه

پژوهش حاضر شامل دو فرضیه اصلی می‌باشد، برای آزمون فرضیه پژوهش از مدل رگرسیون خطی چندمتغیره استفاده می‌شود. برای تجزیه و تحلیل رگرسیون چند متغیره نیاز است مفروضاتی نیز اعمال شود، که از جمله آن‌ها می‌توان به شامل همسانی واریانس، خود همبستگی و آزمون هم خطی، آزمون دوربین-واتسون و نرمال بودن توزیع باقی مانده‌ها اشاره کرد. برای اطمینان از همسانی واریانس از آزمون بروش-پاگان-گادفری استفاده می‌شود؛ همان گونه که مشاهده می‌شود مقدار احتمال آماره F برای مدل‌های فرعی فرضیه اول بیش تر از ۵ درصد می‌باشد که نشان می‌دهد فرض همسانی واریانس جملات خطا برای این مدل برقرار است. اما مقدار احتمال آماره F برای مدل‌های فرعی فرضیه دوم کوچک تر از ۵ درصد می‌باشد، بر همین اساس فرض صفر این آزمون مبنی بر همسانی واریانس قابل پذیرش نمی‌باشد و برای پیشگیری از دستیابی به نتایج کاذب رگرسیون از روش حداقل مربعات تعمیم یافته (GLS^{26}) استفاده شده است. آزمون نرمال بودن توزیع باقی مانده‌های مدل از مفروضه‌های تحلیل رگرسیون است؛ اما در صورتی که توزیع بدون چولگی شدید و تک نمایی باشد، توزیع نرمال بودن قابل توجیه است. با توجه به این که تعداد مشاهدات آماری پژوهش حاضر بیش از ۳۰ عدد می‌باشد (تعداد مشاهدات پژوهش حاضر ۵۸۰ سال-شرکت می‌باشد)؛ بنابراین فرض می‌شود داده‌ها به توزیع نرمال نزدیک بوده است (افلاطونی، ۱۳۹۴). در جدول (۳) نتایج آزمون لیمر و مفروضات مدل نمایش داده می‌شود.

جدول (۳): آزمون مفروضات مدل

فرضیه ها	آزمون چاو	الگوی انتخابی	آزمون هاسمن	الگوی انتخابی	آزمون همسانی واریانس	نتیجه آزمون همسانی	دوربین واتسون
اول	۰/۰۰۰۰	تابلویی	۰/۰۰۰۰	اثرات ثابت	۰/۴۹۸۳	عدم همسانی	۲/۰۶
دوم	۰/۰۰۰۰	تابلویی	۰/۰۰۰۰	اثرات ثابت	۰/۷۰۲۳	عدم همسانی	۲/۰۶

²⁶ Generalized Least Square

نتایج آزمون فرضیه‌های پژوهش

فرضیه اول پژوهش حاضر حاکی از آن است که «بین تخصص مالی کمیته حسابرسی و کیفیت اطلاعات حسابداری شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار رابطه معناداری وجود دارد». با توجه به اطلاعات مندرج در جدول، مقدار سطح احتمال آزمون F برابر با صفر و کمتر از ۰/۰۵ می‌باشد، بنابراین، مدل معنادار بوده و بین متغیر مستقل و وابسته رابطه معناداری وجود دارد. همچنین ضریب تعیین تعدیل شده رگرسیون برابر ۰/۵۸۴ است. این موضوع بیانگر آن است که تقریباً ۵۸ درصد تغییرات متغیر وابسته (کیفیت اطلاعات حسابداری) بر اساس تغییرات متغیرهای توضیحی (تخصص مالی کمیته حسابرسی، اهرم مالی، اندازه شرکت و بازده دارایی) بیان می‌شود. همچنین آماره دوربین واتسون در این مدل برابر با ۲/۰۶ است که بین ۱/۵ و ۲/۵ است، لذا می‌توان نتیجه گرفت اجزای خطا در مدل همبستگی معناداری با هم نداشته و رفتاری مستقل از هم دارند.

جدول (۴): نتایج آزمون فرضیه اصلی اول

متغیرها	ضریب	خطای استاندارد	آماره t	سطح معناداری
ضریب ثابت	-۰/۶۶۷	۰/۰۹۹	-۶/۷۲۱	۰/۰۰۰۰
تخصص اعضای کمیته حسابرسی	۰/۰۳۶	۰/۰۰۴	۸/۷۰۲	۰/۰۰۰۰
اهرم مالی	-۰/۱۰۶	۰/۰۰۷	-۱۴/۵۴۰	۰/۰۰۰۰
اندازه شرکت	۰/۰۴۸	۰/۰۰۶	۷/۰۸۶	۰/۰۰۰۰
بازده دارایی	۰/۱۱۴	۰/۰۳۶	۳/۱۲۳	۰/۰۰۱۹
آماره F	۷/۸۴۵	احتمال آماره F ۰/۰۰۰۰		
ضریب تعیین	۰/۶۷۰	ضریب تعیین تعدیل شده ۰/۵۸۴		

براساس نتایج ارائه شده در جدول فوق، مقدار احتمال آماره t مربوط متغیر تخصص اعضای کمیته حسابرسی برابر ۰/۰۳۶ منفی و ضریب آن برابر ۰/۰۰۰۰ کوچک‌تر از ۰/۰۵ و معنادار می‌باشد. بنابراین می‌توان گفت بین تخصص اعضای کمیته حسابرسی و کیفیت اطلاعات حسابداری شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران رابطه منفی و معنادار وجود دارد. لذا فرضیه اصلی اول با اطمینان ۹۵ درصد تأیید می‌شود.

فرضیه اصلی دوم پژوهش حاضر حاکی از آن است که «محیط اطلاعات داخلی از طریق عدم تجدید ارائه صورت‌های مالی بر رابطه بین تخصص مالی کمیته حسابرسی و کیفیت اطلاعات حسابداری شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تأثیر معناداری وجود دارد». خلاصه نتایج تحلیل رگرسیونی حاصل در جدول (۵) ارائه شده است. مقدار سطح احتمال آزمون F برابر

با صفر و کمتر از ۰/۰۵ می باشد، بنابراین، مدل معنادار بوده و بین متغیر مستقل و وابسته یک رابطه خطی وجود دارد. همچنین ضریب تعیین تعدیل شده رگرسیون برابر ۰/۵۸۴ است. این موضوع بیانگر آن است که تقریباً ۵۸ درصد تغییرات متغیر وابسته (کیفیت اطلاعات حسابداری) بر اساس تغییرات متغیرهای توضیحی بیان می شود. همچنین آماره دورین واتسون در این مدل برابر با ۲/۰۶ است که بین ۱/۵ و ۲/۵ است، لذا می توان نتیجه گرفت اجزای خطا در مدل همبستگی معناداری با هم نداشته و رفتاری مستقل از هم دارند.

جدول (۵): خلاصه نتایج آزمون فرضیه اصلی دوم

متغیرها	ضریب	خطای استاندارد	آماره t	سطح معناداری
ضریب ثابت	-۰/۶۴۰	۰/۱۰۱	-۶/۲۹۴	۰/۰۰۰۰
تخصیص مالی کمیته حسابرسی	۰/۰۶۰	۰/۰۱۸	۳/۳۰۸	۰/۰۲۷۲
عدم تجدید ارائه صورت های مالی	۰/۰۳۰	۰/۰۱۳	۲/۲۱۵	۰/۰۳۳۳
حاصل ضریب عدم تجدید ارائه صورت های مالی در تخصیص مالی کمیته حسابرسی	۰/۰۲۷	۰/۰۱۲	۲/۱۵۷	۰/۰۰۰۰
اهرم مالی	-۰/۱۰۲	۰/۰۰۸	-۱۲/۸۵۳	۰/۰۰۰۰
اندازه شرکت	۰/۰۴۸	۰/۰۰۶	۷/۱۸۶	۰/۰۰۱۰
بازده دارایی	۰/۱۱۸	۰/۰۳۶	۳/۲۹۹	۰/۰۰۴۳
آماره F	۷/۷۲۵	احتمال آماره F ۰/۰۰۰۰		
ضریب تعیین	۰/۶۷۱	ضریب تعیین تعدیل شده ۰/۵۸۴		

بر اساس نتایج ارائه شده در جدول فوق سطح معناداری محاسبه شده برای متغیر تخصیص مالی کمیته حسابرسی کمتر از ۵ درصد (۰/۰۲۷۲) و ضریب برآورد شده در سطح خطای ۵ درصد (۰/۰۶۰) است. از این رو، می توان نتیجه گرفت که تخصیص مالی کمیته حسابرسی بر کیفیت اطلاعات حسابداری شرکت ها تأثیر مثبت و معناداری دارد. از طرفی دیگر، سطح معناداری محاسبه شده برای متغیر عدم تجدید ارائه صورت های مالی کمتر از ۵ درصد (۰/۰۳۳۳) است. از این رو، می توان نتیجه گرفت که دقت پیش بینی مدیریت با کیفیت اطلاعات حسابداری شرکت ها رابطه معناداری دارد. از سوی دیگر، ضریب برآورد شده حاصل ضریب عدم تجدید ارائه صورت های مالی در تخصیص مالی کمیته حسابرسی شرکت ها به عنوان متغیر تعدیل گر معنادار (۰/۰۰۰۰) است که نشان می دهد، عدم تجدید ارائه صورت های مالی که معیاری از محیط

اطلاعات داخلی است موجب تعدیل رابطه‌ی تخصص مالی کمیته حسابرسی و کیفیت اطلاعات حسابداری می‌شود؛ با توجه به اینکه ضریب حاصل ضرب عدم تجدید ارائه صورت‌های مالی در تخصص مالی کمیته حسابرسی مثبت شده است، متغیر عدم تجدید ارائه صورت‌های مالی به‌عنوان تعدیل گر موجب شدت رابطه‌ی این دو متغیر (تخصص مالی کمیته حسابرسی و کیفیت اطلاعات حسابداری) می‌شود. بنابراین، فرضیه اصلی دوم با اطمینان ۹۵ درصد تأیید می‌شود.

بحث و نتیجه‌گیری

همانطور که بیان شد هدف پژوهش بررسی رابطه بین تخصص مالی کمیته حسابرسی و کیفیت اطلاعات حسابداری با نقش محیط اطلاعات داخلی شرکت‌های پذیرفته شده سازمان بورس اوراق بهادار است. نتایج فرضیه اول پژوهش نشان می‌دهد تخصص اعضای کمیته حسابرسی با کیفیت اطلاعات حسابداری شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار رابطه منفی و معناداری دارد. در واقع نتایج نشان داد که حضور اعضای متخصص در حوزه حسابداری یا مالی در میان اعضای کمیته حسابرسی، احتمال افشای صورت‌های نادرست در صورت‌های مالی را افزایش می‌دهد، زیرا این افراد برای حفظ شهرت خود ملزم به رعایت اصول اخلاقی هستند. بنابراین حضور اعضای متخصص در کمیته حسابرسی می‌تواند به نظارت مؤثرتر بر شرکت‌ها منجر شود و در نتیجه کیفیت اطلاعات حسابداری را افزایش دهد. در نتیجه این فرضیه با نتیجه پژوهش آلبرینگ و همکاران^{۲۷} (۲۰۱۴)، سلطانا (۲۰۱۵)، هریس و ویلیامز (۲۰۲۰)، ذوالفیکار و همکاران (۲۰۲۰)، حداد و همکاران (۲۰۲۱)، نامکاوران و همکاران (۲۰۲۱)، کردلویی و یوسفی (۱۳۹۶) و داداشی و نوروزی (۱۳۹۷) هم خوانی دارد. اما با نتایج پژوهش ابدو کادیر (۲۰۱۲) و آسمن و کاماردین (۲۰۱۵) مغایرت دارد، چرا که آن‌ها معتقدند هیچ ارتباطی بین تخصص مالی کمیته حسابرسی و کیفیت اطلاعات حسابداری وجود ندارد که این امر یک بحث ناتمام در مورد آنچه که تخصص مالی را تشکیل می‌دهد وجود دارد. از سوی دیگر، فرضیه اصلی دوم بیانگر آن است که محیط اطلاعات داخلی از طریق عدم تجدید ارائه صورت‌های مالی بر رابطه بین تخصص مالی کمیته حسابرسی و کیفیت اطلاعات حسابداری شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران تأثیر معناداری دارد. پس می‌توان گفت شرکت‌هایی دارای اعضای متخصص در حوزه حسابداری یا مالی در میان اعضای کمیته حسابرسی هستند، احتمال افشای صورت‌های نادرست در صورت‌های مالی را افزایش می‌دهد و صورت‌های مالی آن‌ها کمتر مورد تجدید ارائه قرار می‌گیرد، پس از کیفیت محیط اطلاعات داخلی بالاتری برخوردارند، زیرا به نظر می‌رسد که مهم‌ترین دلیل تجدید ارائه صورت‌های مالی ناقص بودن اطلاعات است، لذا

²⁷ Albring et al

شرکت هایی که کیفیت محیط اطلاعات داخلی در آن ها بالاتر است، احتمالاً خطای تجدید ارائه در آن ها کمتر خواهد بود (گالمور و لابرو، ۲۰۱۴). این نتایج با پژوهش داغانی و احمدخان بیگی (۱۳۹۶)، احتساب و همکاران (۱۳۹۹) و نامکاورانی و همکاران (۲۰۲۱) هم خوانی دارد. در این پژوهش برخی محدودیت ها وجود داشته است. با توجه به محدود بودن جامعه آماری به شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران و این که سال مالی آن ها منتهی به پایان اسفند ماه است، تعمیم نتایج به سایر شرکت ها باید با احتیاط انجام شود.

منابع

- احتساب، ابراهیم؛ رئوف، رسول و مرید احمدی یزدی، زهرا (۱۳۹۹). کمیته حسابرسی و کیفیت اطلاعات حسابداری: شواهدی از مالکیت خانوادگی. *مجله پژوهش های معاصر در علوم مدیریت و حسابداری*، ۲(۷): ۳۵۴-۳۸۵.
- آقایی، محمد علی؛ حسنی، حسن و اسدی، زینب. (۱۳۹۵). اهمیت محیط اطلاعات داخلی برای اجتناب مالیاتی در شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران. *پژوهش های حسابداری مالی*، ۸(۴): ۱۷-۳۶.
- امیرآزاد، میر حافظ؛ برادران حسن زاده، رسول؛ محمدی، احمد و تقی زاده، هوشنگ. (۱۳۹۷). مدل جامع عوامل مؤثر بر کیفیت گزارشگری مالی در ایران به روش نظریه پردازی زمینه بنیان. *پژوهش های حسابداری مالی*، ۱۰(۴): ۲۱-۴۲.
- برادران حسن زاده، ر. و ابیضی، ع. و نامور، ر. (۱۳۹۸). تأثیر ارتباطات سیاسی بر مسئولیت پذیری اجتماعی شرکت با تأکید بر رقابت بازار محصول. *پژوهش های تجربی حسابداری*، ۹(۳): ۳۰۱-۳۲۵.
- بذرافشان، آمنه (۱۳۹۵). اثرگذاری کیفیت کمیته حسابرسی بر تحقق اهداف کنترل های داخلی حاکم بر گزارشگری مالی. *مطالعات تجربی حسابداری مالی*، ۱۳(۵۲): ۱۷۹-۲۸۴.
- بولو، قاسم؛ مرفوع، محمد و قهرمانی، آریین (۱۳۹۹). تأثیر کیفیت اطلاعات حسابداری بر هزینه حقوق صاحبان سهام شرکت ها با توجه به نقش عدم تقارن اطلاعاتی و قابلیت مقایسه صورت های مالی. *مطالعات تجربی حسابداری مالی*، ۱۷(۶۸): ۳۳-۵۶.
- تامرادی، علی؛ رستمی نیا، رضا و سرکمریان، سعیده. (۱۳۹۶). بررسی تأثیر ارتباطات سیاسی بر رابطه بین انتخاب حسابرس و شفافیت اطلاعات حسابداری در بورس اوراق بهادار تهران. *شبک، ۳(۱۱): ۱۰۱-۱۱۵*.
- خانلری، محمد و سهرابی، محمد. (۱۳۹۲). بررسی رابطه بین ویژگی های شرکتی و اجتناب مالیاتی. *دانش حسابرسی*، ۴۵(۱): ۶۹-۵۰.
- خواجوی، شکراله؛ نصیری فر، هاشم و قدیریان آرنی، محمدحسین. (۱۴۰۰). ارتباطات سیاسی و کیفیت اطلاعات حسابداری: شواهدی از تجدید ارائه صورت های مالی. *مطالعات تجربی حسابداری مالی*، ۱۸(۷۱): ۱-۳۲.
- داغانی، ر. و احمدخان بیگی، م. (۱۳۹۶). حاکمیت شرکتی و نقش کمیته حسابرسی. *نشریه تحلیل مالی*، ۱(۲): ۲۰-۲۸.
- ساری، محمدعلی؛ اعتمادی، حسین و سپاسی، سحر. (۱۳۹۸). نقش کیفیت محیط اطلاعات داخلی در کاهش ریسک مالیاتی شرکت ها. *پژوهش های مدیریت در ایران*، ۲۳(۲): ۱-۲۷.
- سدیدی، مهدی؛ ابراهیمی درده، سجاد (۱۳۹۰). عدم اطمینان محیطی و استفاده مدیران از اقلام تعهدی اختیاری. *فصل نامه مطالعات تجربی حسابداری مالی*، ۹(۳۲): ۱۰۳-۱۱۹.

سلیمانی، غ.ر. و مقدسی نیکجه، م. (۱۳۹۳). نقش کنترل‌های داخلی، حسابداری داخلی و کمیته حسابداری در بهبود نظام راهبری (حاکمیت) شرکتی. پژوهش‌های حسابداری و حسابداری، ۱(۴): ۶۳-۷۷.

عجم، مریم و لشگری، زهرا. (۱۴۰۰). تأثیر کیفیت اطلاعات حسابداری بر عملکرد سرمایه‌گذاری با متغیر تعدیل گر کیفیت حسابداری. دانش حسابداری و حسابداری مدیریت، ۱۰(۳۷): ۳۰۳-۳۱۴.

قلی تبار، محمد و بیاتی اشکفتکی، طاهره (۱۴۰۰). بررسی اثر تعدیلی ارتباطات سیاسی بر رابطه بین کیفیت حسابداری و عدم تقارن اطلاعاتی شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، هشتمین کنفرانس بین‌المللی ترفندهای مدرن مدیریت، حسابداری، اقتصاد و بانکداری با رویکرد رشد کسب و کارها

کاشانی پور، محمد؛ کرمی، غلامرضا و مرادی جز، محسن. (۱۳۹۸). کیفیت اطلاعات حسابداری، هفدهمین همایش ملی حسابداری ایران، قم

کرمی، غلامرضا و فصیحی، صغری. (۱۳۹۵). تأثیر ویژگی‌های کمیته حسابداری بر ارتباط ارزشی اطلاعات حسابداری شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، اولین همایش ملی حسابداری و نظارت مالی ایران، مشهد.

کرمی، غلامرضا؛ فیروزنیا، امیر و کلهرنیا، حمید (۱۳۹۹). اهمیت کیفیت محیط اطلاعات داخلی در اجتناب مالیاتی. پژوهش‌های حسابداری مالی و حسابداری، ۱۲(۴۵): ۴۷-۸۰.

کیانی، حسین و تالانه، عبدالرضا. (۱۳۹۷). بررسی تأثیر ارتباطات سیاسی بر رابطه بین کیفیت حسابداری و تجدید ارائه حسابداری در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، هفتمین کنفرانس ملی کاربردهای حسابداری و مدیریت، تهران

محمدیان، م. (۱۳۹۰). نقش و روابط حسابداری، کمیته حسابداری و هیئت مدیره در پاسخگویی به سهامداران. مجله حسابداری، ۵۶، ۱-۷.

محسنی، عبدالرضا (۱۳۹۷). ارتباطات سیاسی و هزینه سرمایه حقوق صاحبان سهام در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران. مهندسی مالی و مدیریت اوراق بهادار (مدیریت پرتفوی)، ۲۷۳-۲۹۱: (۳۴)۹.

نادری، سعید؛ حیدرپور، فرزانه و یعقوب نژاد، احمد (۱۳۹۷). رابطه بین کیفیت اطلاعات حسابداری و همبستگی نرخ رشد شرکت با صنعت. پژوهش‌های حسابداری مالی و حسابداری، ۱۰(۳۹): ۱۹۱-۲۱۸.

نبی زاده، فهیمه و ابراهیمی رومنجان، مجتبی. (۱۳۹۹). بررسی تأثیر ارتباطات سیاسی هیئت مدیره بر رابطه بین کیفیت حسابداری و کیفیت گزارشگری مالی. چشم‌انداز حسابداری و مدیریت، ۳(۲۲): ۶۰-۸۱.

Adams, Thomas and Zhou, Ying, (2022). Inexperienced Component Auditors and the Internal Information Asymmetry of Multinational Corporations. University of Connecticut School of Business Research Paper, 18-30, Available at SSRN: <https://ssrn.com/abstract=3240002> or <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.324002>

Al-Absy, Mujeeb Saif Mohsen, Ku Nor Izah Ku Ismail, Sitraselvi Chandren, and Shehabaddin, Abdullah A. Al-Dubai. (2020). Involvement of board chairmen in audit committees and earnings management: Evidence from Malaysia. *The Journal of Asian Finance, Economics*, 7: 233–46.

Alzeban, Abdulaziz, and Nedal, Sawan. (2015). Taxation the impact of audit committee characteristics on the implementation of internal audit recommendations. *Journal of International Accounting, Auditing and Taxation*, 24: 61–71.

Bliss, Mark Anthony, and Ferdinand, Akthar Gul. (2012). Political connection and cost of debt: Some Malaysian evidence. *Journal of Banking & Finance*, 36: 1520–27.

Berger, P.G., Ofek, E., Yermack, D.L., (1997). Managerial Entrenchment and Capital Structure Decisions. *J. Financ.* 52 (4):1411–1438.

Brazel, Joseph F. and Dang, Li, (2008). The Effect of ERP System Implementations on the Management of Earnings and Earnings Release Dates. *Journal of Information Systems*, 22 (2): 1-21.

Boubakri, Narjess, Guedhami Omrance, Dev Mishra, and Saffar Walid. (2012). Political connections and the cost of equity capital. *Journal of Corporate Finance Journal*, 18: 547–59.

Bushman, Rebert M., and Joseph D. Piotrski. (2006). Financial reporting incentives for conservative accounting: The influence of legal and political institutions. *Journal of Accounting and Economics*, 42: 107–48.

Cheng, Zhihua., Feng, Wang., Christine, Keung., and Yongxiu. Bai., (2017). Will Corporate Political Connection Influence the Environmental Information Disclosure Level? Based on the Panel Data of A-Shares from Listed Companies in Shanghai Stock Market. *Journal of Business Ethics*, 143(1): 209-221.

Chariri, A., & Januarti, I. (2017). Audit Committee Characteristics and Integrated Reporting: Empirical Study of Companies Listed on the Johannesburg Stock Exchange. *European Research Studies Journal*, XX(4B), 305-318.

Chariri, A., Januarti, I., & Yuyetta, E. N. A. (2017). Firm Characteristics, Audit Committee, and Environmental Performance: Insights from Indonesian Companies. *International Journal of Energy Economics and Policy*, 7(6), 19-26.

Coles, J.L., Daniel, N.D., Naveen, L., (2008). Boards: Does one Size Fit All?. *Journal of Financ. Econ.* 87: 329–356.

Demirgüç-Kunt, Asli, and Ross Levine. (2009). Finance and inequality: Theory and evidence. *Annual Reviews*, 1: 287–318.

Dinc, I. Serdar. (2005). Politicians and banks: Political influences on government-owned banks in emerging countries. *Journal of Financial Economics*, 77: 453–79.

Dey, A. (2008). Corporate Governance and Agency Conflicts. *Journal of Accounting Research*, 46(5): 1143-1181.

Daryaei, Abbas Ali, and Yasin Fattahi. (2020). The asymmetric impact of institutional ownership on firm performance: Panel smooth transition regression model. *Corporate Governance: The International Journal of Business in Society*, 20: 1191–203.

Donelson, Dain C., John M. Mcinnis, and Richard D. Mergenthaler. (2012). Discontinuities and Earnings Management: Evidence from Restatements Related to Securities Litigation. *Contemporary Accounting Research*, 30: 242–68.

Ebrahimi, Seyed Kazem, Ali Bahraminasab, and Mehdi Hasanzadeh. (2017). The analysis of financial reporting quality and tax avoidance according to governmental ownership and political connections. *Quarterly Journal of Public Organizations Management*, 5: 61–76.

Efrizal, Syofyan., Dovi, Septiari., Sany, Dwita., and Mutia, Rahmi. (2021). The characteristics of the audit committee affecting timeliness of the audit report in Indonesia. *Cogent Business & Management*, 8:1, 1935183

Felo, Andrew J., Srinivasan Krishnamurthy, and Steven A. Solieri. (2003). Audit Committee Characteristics and the Perceived Quality of Financial Reporting: An Empirical Analysis (April 2003). Available online: <https://ssrn.com/abstract=401240> (accessed on 3 May 2019).

Fisman, Raymond. (2001). Estimating the Value of Political Connections. *American Economic Review*, 91: 1095–102

Fulop, Melinda Timea. (2019). The Impact of Audit Committees on the Performance of Business Entities. *Acta Polytechnica Hungarica*, 16: 61–77.

Gallemore, John, and Eva Labro. (2014). The importance of the internal information environment for tax avoidance. *Journal of Accounting and Economics*, 60: 149–67.

Grandori, Anna. (1997). Governance Structures, Coordination Mechanisms and Cognitive Models. *Journal of Management & Governance*, 1: 29–47.

Haddad, Achraf, Anis El Ammari, and Abdelfattah Bouri. (2021). Impact of Audit Committee Quality on the Financial Performance of Conventional and Islamic Banks. *Journal of Risk Financial Management*, 14: 176

Harris, Mary Kathleen, and L. Tyler Williams. (2020). Audit quality indicators: Perspectives from Non-Big Four audit firms and small company audit committees. *Advances in Accounting*, 50: 100485.

Hirst, Eric, Lisa Koonce, and Shankar H. Venkataraman. (2008). Management earnings forecasts: A review and framework. *Accounting Horizons*, 22: 315–38.

Houston, Joel F., Liangliang Jiang, Chen Lin, and Yue Ma. (2014). Political connections and the cost of bank loans. *Journal of Accounting Research*, 52: 193–243.

Jennings, Jared N., Hojun Seo, and Lloyd Tanlu. (2013). The Effect of Organizational Complexity on Earnings Forecasting Behavior (2014). AAA 2013 Management Accounting Section (MAS Meeting Paper). Available online: <https://ssrn.com/abstract=2130119> (accessed on 20 May 2019).

Januarti, I., & Wiryaningrum, M. S. (2019). The Effect of Size, Profitability, Risk, Complexity, and Independent Audit Committee on Audit Fee. *Jurnal Dinamika*, 10(2): 136-145.

Kim, Chansong, and Liandong Zhang. (2016). Corporate political connections and tax aggressiveness. *Contemporary Accounting Research*, 33: 78–114.

King, Richard, Grace Pownall, and Gregory Waymire. (1990). Expectations adjustment via timely management forecasts: Review, synthesis, and suggestions for future research. *Journal of Accounting Literatur*, 9: 113–44.

Khawaja, Asim Ijaz, and Atif Main. (2005). Do lenders favor politically connected firms? Rent-seeking in an emerging financial market. *Quarterly Journal of Economics*, 120: 1371–411.

Lawrence, J. Abbott, Susan Parker, and Gary F. Peters. (2004). Audit Committee Characteristics and Restatements. *Auditing: A Journal of Practice & Theory*, 23: 69–87.

Livingston, P. (2003). Financial experts on audit committees. *Financial Executive* 19: 6–7.

Lin, Jerry W., and Mark I. Hwang. (2010). Audit Quality, Corporate Governance, and Earnings Management: A Meta-Analysis. *International Journal of Auditing*, 14: 57–77.

Lee, Wei, and Lihong Wang. (2016). Do political connections affect stock price crash risk? Firm-level evidence from China. *Review of Quantitative Finance and Accounting*, 1: 1–34.

Newman, D. P. , Patterson, E. R. , & Smith, J. R. (2005). The role of auditing in investor protection. *The Accounting Review*, 80 (1) , 289–313.

Nirwana, Nirwana, and Haliah Haliah. (2018). Determinant factor of the quality of financial statements and performance of the government by adding contextual factors: Personal factor, system/administrative factor. *Asian Journal of Accounting Research*.

Oncioiu, Ionica, Anca-Gabriela Petrescu, Florentina-Raluca Bilcan, Marius Petrescu, Melinda Timea Fülöp, and Dan Ioan Topor. (2020). The influence of corporate governance systems on a company's market value. *Sustainability*, 12: 3114.

Othman, Rohana, Ili Farhana Ishak, Siti Maznah Mohd Arif, and Nooraslinda Abdul Aris. (2014). Influence of audit committee characteristics on voluntary ethics disclosure. *Social and Behavioral Sciences*, 145: 330–42.

Paape, Leen, Johan Scheffe, and Pim Snoep. (2003). The Relationship Between the Internal Audit Function and Corporate Governance in the EU–A Survey. *International Journal of Auditing*, 7: 247–62.

Rauf, F., Cosmina, L. V., Naveed, K., & Fratostiteanu, c. (2021). CSR Disclosure: Effects of Political Ties, Executive Turnover and Shareholder Equity. Evidence from China, *Sustainability*, MDPI, Open Access J., 13(7), 1-18,

Sultana, Nigar. (2015). Audit Committee Characteristics and Accounting Conservatism. *International Journal of Auditing*, 19: 120–38.

Sultana, Nigar, and J.-L. W. Mitchell Van der Zahn. (2013). Earnings conservatism and audit committee financial expertise. *Accounting & Finance*, 55: 279–310.

Takhtayi, Nasrallah, Mohammad Tamimi, and Zahra Mousavi. (2011). The role of audit committees in the quality of financial reporting. *CPA*, 45: 45–56.

Vanstraelen, A. (2008). Impact of renewable long-term audit mandates on audit quality. *The European Accounting Review*, 9(3), 419-443.

Watts, R. L., & Zimmerman, J. L. (1983). Agency problems, auditing, and the theory of the firm: Some evidence. *Journal of Law & Economics*, 26 (3), 613–633

Wang, Z.; Reimsbach, D.; Braam, G. (2018). Political embeddedness and the diffusion of corporate social responsibility practices in China: A trade-off between financial and CSR performance? *J. Clean. Prod.*, 198, 1185–1197.

Wahab, E.A.A.; Jamaludin, M.F.; Agustia, D.; Harymawan, I. (2020). Director Networks, Political Connections, and Earnings Quality in Malaysia. *Manag. Organ. Rev.*, 16, 687–724.

Williams, Patricia A. (1996). The relation between prior earnings forecast by management and analyst response to a current management forecast. *The Accounting Review* 71: 103–15.

Wong, Wai-Yan, and Chee-Wooi Hooy. (2018). Do types of political connection affect firm performance differently? *Pacific-Basin Finance Journal*, 51: 297–317.

Zraiq, MAA, and Fadzil, FHB. (2018). The Impact of Audit Committee Characteristics on Firm Performance: Evidence from Jordan. *Sch J Appl Sci Res*. 1(5): 39-42.

Zulfikar, Rudi, Niki Lukviarman, Djoko Suhardjanto, Tubagus Ismail, Kurniasih Dwi Astuti, and Meutia Meutia. (2020). Corporate governance compliance in banking industry: The role of the board. *Journal of Open Innovation: Technology, Market, Complexity*, 6: 137.

The relationship between audit committee characteristics and accounting information quality by the role of the internal information environment and political connections

**Mohammad Kiamhar¹ | Gholamhassan Zare² |
Parvaneh Safari Tape Kabudi^{3*}**

Abstract

This research has investigated the impact of the readability of financial reporting on the simultaneity of stock prices of companies admitted to the stock exchange. In order to achieve the goal of the research, a sample of 167 companies was selected from the companies admitted to the Tehran Stock Exchange during the period from 2012 to 2021. In order to test the research hypotheses, a linear regression model has been used in the form of panel data. The findings of the research in relation to the test of research hypotheses showed that the readability of financial reporting has a negative and significant effect on the simultaneity of stock prices. The poor readability of annual reports prevents the transfer of value-related information to the market, thus weakening market pressure and intensifying stock price synchronicity.

Keywords: readability of financial reporting, stock price synchronicity, fog index.

¹ Assistant Professor of Accounting Management from Zand Institute, Shiraz, Iran

² Assistant Professor of Accounting from Zand Institute, Shiraz, Iran.

³ Corresponding author: Master's student of management accounting of Zand Institute Shiraz, Iran./ pt636963@gmail.com